

همکاری آستان قدس با بنیاد دایره المعارف اسلامی

تفاهم‌نامه همکاری میان سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی با بنیاد دایره‌المعارف اسلامی در زمینه‌های علمی، فرهنگی، آموزشی و پژوهشی منعقد شد. در این مراسم غلامعلی حداد عادل مدیرعامل بنیاد دایره‌المعارف اسلامی، آستان قدس رضوی را با عظمت و کتابخانه آن را سرمایه‌ای بزرگ برای جهان اسلام خواند و گفت: ارتباط با آستان قدس رضوی برای نهادهای علمی و فرهنگی مایه برکت است. به گفته رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی کتابخانه آستان قدس رضوی میراث گران قدری برای فرهنگ جهان اسلام است که خدمات خوبی را به دانش پژوهان ارائه می‌دهد. حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید جلال حسینی، رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی نیز به داشته‌های غنی مطالعاتی و دستاوردهای سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی اشاره کرد. همکاری در تدوین و ترجمه منابع و متون آموزشی و پژوهشی، اجرای طرح‌های پژوهشی مشترک، مبادله طرح‌های تحقیقاتی و پژوهشی، همکاری در نگارش مقالات دانش‌نامه جهان اسلام در موضوعات مرتبط با نسخ خطی، کتابخانه‌های جهان اسلام و ایجاد ایستگاه مطالعه دیجیتال در هر مرکز برای استفاده از منابع دیجیتال برای کاربران خاص بخشی از مفاد این تفاهم‌نامه است.

اقدامات دولتی برای تئاتر در پسا کرونا

مجله شبانگاهی «شب‌های هنر»

با حضور قادر آشنا روی آتّن رفت

شکیبا افخمی‌راد

قسمت ششم مجله شبانگاهی «شب‌های هنر» که یکشنبه، دوشنبه و سه‌شنبه هر هفته روی آتّن شبکه چهار سیما می‌رود و به موضوعات ویژه درباره هنر و ادبیات می‌پردازد، سه‌شنبه ۲۵ شهریور در بخش تئاتر میزبان قادر آشنا مدیر مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود. آشنا در این بخش از تدابیری که برای وضعیت معیشتی هنرمندان تئاتر در دوران کرونا در نظر گرفته شده بود گفت.

- پرداخت بدهی‌های هنرمندان

هنرمندان تئاتر این روزها به دلیل شیوع کرونا وضعیت چندان مناسبی ندارند از این‌رو حضور مدیر مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در برنامه «شب‌های هنر» و توضیحاتش درباره اقداماتی که برای هنرمندان این رشته انجام شده از اهمیت زیادی برخوردار بود.

آشنا با اشاره به اینکه بدهی‌های سال قبل اداره کل هنرهای نمایشی به هنرمندان پرداخت شده است گفت: من هنرمندی را سراغ ندارم که در عرصه هنرهای نمایشی در سال ۹۸ اجرای تئاتر داشته باشد و تاکنون طلبش پرداخت نشده باشد. به گفته او اداره کل هنرهای نمایشی ۱۱ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان بدهی داشته که از این مقدار یک میلیارد و دو سیست میلیون تومان هنوز باقی مانده است. این بدهی نیز مربوط به سال‌های پیش از ۹۸ است که به‌زودی پرداخت خواهد شد.

مدیر مرکز هنرهای نمایشی وزارت ارشاد همچنین درباره حمایت‌هایی که از هنرمندان در دوران کرونا شده است توضیح داد: ما ستادی را برای این موضوع به مدیریت اتابک نادری راه‌اندازی کردیم. در این ستاد حدود ۱۱ هزار و ۶۷۶ هنرمند که در دوران کرونا متضرر شده‌اند، شناسایی شدند. همچنین گروه‌های صحنه‌ای و خیابانی و تماشاخانه‌های خصوصی تهران و شهرستان‌ها را رصد کردیم. به گفته آشنا به دلیل نبود بانک اطلاعاتی درست، یافتن این افراد و گروه‌ها، کاری سخت و زمان‌بر بوده است. آشنا با اشاره به حمایت از گروه‌هایی که در این ایام روی صحنه می‌روند گفت: گروه‌های جدیدی که با ۵۰ درصد ظرفیت سالن اجرا می‌کنند، برای ۵۰ درصد ظرفیت خالی از سوی ما حمایت می‌شوند و تا پایان اجرا تسویه حساب می‌شوند.

به گفته او این طرح برای همه استان‌ها و فعلا تا پایان آذر اجرا می‌شود اما تمدید نمی‌شود. مدیر کل هنرهای نمایشی با اشاره به وام‌هایی که به هنرمندان داده می‌شود تاکید کرد: کسانی که در سامانه عضو شدند می‌توانند تا ۱۶ میلیون تومان وام ۱۲ درصد بگیرند. همچنین در سامانه تحفه (تسهیلات حمایتی فرهنگ و هنر) نیز سهم هنرمندان تئاتر ۷ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان وام با بهره ۴ درصد است، براساس قول وزیر ارشاد نیز ۱۲۰ میلیارد تومان برای اهدای وام بلاعوض به کسانی که عضو صندوق اعتباری هنر هستند در نظر گرفته شده‌است.

او درباره وام صد میلیون تومانی سالن‌های خصوصی با بهره ۴ درصد نیز توضیح داد: در سامانه وزارت کار هم مادر تهران ۱۶ سالن خصوصی و در شهرستان‌ها ۳۱ سالن معرفی کردیم تا این تسهیلات را دریافت کنند. آشنا درباره چگونگی حمایت از تئاتر استان‌ها نیز خاطر نشان کرد: ما بایست درصد از بودجه‌مان را به استان‌ها اختصاص دادیم.

او همچنین از واگذاری سالن‌های تئاتر استان‌ها به انجمن هنرهای نمایشی طبق مصوبه شورای معاونین خبر داد. مدیر کل هنرهای نمایشی راهکارش برای بهبود وضعیت هنرمندان را نیز این گونه بیان کرد: به نظر من بهترین راه اجرای عمومی با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی است. در این شرایط دولت هم می‌تواند از گروه‌ها و اجراها حمایت بیشتری کند.

جهان را به شاعران بسپاریم؟

— سلمان نظامت‌بزدی خبرنگار

...اما نیست شعر چیست؟ جهان شاعرانه جهان منطق و استدلال نیست، جهان دم‌غنیمت است و همین زیست انسان ایرانی

در چنین جهانی که از تاریخ ریشه گرفته و شعر در جانش رخنه کرده است.

زیست شاعرانه انسان ایرانی را اگر با مدافه بررسی کنیم، زیست منسجم و پیش‌برنده‌ای نیست؛ زیستی است که قدرت استدلال و منطق را کم می‌کند و همین زیستن در جهان شاعرانه ما را از واقعیات جهان بی‌رحم امروز دور می‌کند

و می‌کشاندمان به ورطه سکوت و تماشا. زیست شاعرانه باعث دوری ما از منطق و استدلال و فلسفیدن می‌شود و با این دوری هیچ مشکل اساسی حل نخواهد شد. ما یعنی انسان ایرانی باید به این درک برسد که زیست شاعرانه، زیستی شریف و ارزشمند است اما این زیست نباید بر همه شئون زندگی انسان ایرانی سایه بیفکند.

به‌بهانهٔ ۲۷ شهریور، روز درگذشت محمدحسین شهبیار که در تقویم ملی به نام روز شعر و ادب فارسی ثبت شده است، در پرونده‌ای جمع‌وجور به موضوعاتی همچون فاصله‌گرفتن فضاهای دانشگاهی با محافل شعری، سابقه جلسات شعر در مشهد و مهاجرت شاعران مشهدی به تهران پرداخته‌ایم.

ادبیات حاصل درد نیست

واکاوی فاصله گرفتن فضاهای دانشگاهی با محافل شعری در گفت‌وگو با وحید عیدگاه‌طرقبه‌ای

لیلا کوچک‌زاده

کژارش روز

آیا از انجمن‌های ادبی جریان‌ساز و پر رونق گذشته‌در مشهد اثری باقی مانده است؟ انجمن‌هایی که منبع الهام شاعران جوان بود و موجب سرزندگی شاعران پیش‌کسوت، محافلی که شاعران نامدار و دوستداران شعر و ادبیات را بر سر سفره شعر و غزل می‌نشاند و دانشگاهیان نیز با فراغ بال در آن حضور می‌یافتند و همین همنشینی، تاثیر درخوری در جریان‌سازی‌های ادبی در شعر خراسان و مشهد داشت.

با وحید عیدگاه‌طرقبه‌ای، شاعر، پژوهشگر و استاد ادبیات فارسی و به‌عنوان یک دانشگاهی که البته از نوجوانی در جلسات ادبی شعر مشهد شرکت کرده و ده گفته خودش این جلسات روحی بوده بر قلم طبع شعرهایش، از دلایل فاصله‌گرفتن فضاهای دانشگاهی با محافل ادبی سخن گفتیم و به آنچه موجب کم‌رونی هر دو محفل نیز شده، اشاره کردیم.

● در دو دهه اخیر شاهد فاصله‌گرفتن فضاها و محافل ادبی با فضاهای ادبی دانشگاه هستیم. این ارتباط اگر هم باشد، کم‌رنگ است و همسو نیست. چه چیزی موجب این گسست شده است؟ اگر مختصر بگویم، نبود فضاهای مطلوب و امکانات مطلوب اجازۀ ارتباط‌گیری دانشگاهیان با محافل ادبی بیرون از دانشگاه را، چنانکه می‌بینیم هم‌اکنون در فضای مجازی این اتفاق افتاده است. در اینستاگرام شب شعر برگزار می‌شود و دانشگاهی و غیردانشگاهی با هم تعامل برقرار می‌کنند.

● در گذشته محافل ادبی مشهد به انجمن‌های نام‌آشنایی همچون «نگارنده»، «فرخ»، «قهرمان» و... می‌رسیم که محل آمدو شد بسیاری از شخصیت‌های نامدار ادبی مشهد بود و حلقه وصلی بین شخصیت‌های مطرح دانشگاهی با پیش‌کسوتان ادبیات و افرادی که فقط دوستدار ادبیات و شعر بوده‌اند. چنانکه استادانی چون دکتر محمدرضا شفیعی‌کدکنی و دکتر ضیاءالدین سجادی، هر وقت به مشهد می‌آمدند، در جلسات انجمن قهرمان شرکت می‌کردند. در مقایسه با روزگار با زمانه ما، چه اتفاقی افتاده است؟

تمام جلساتی که در مشهد رونق

داشت به توصیه کسی ایجاد نشد و به توصیه کسی هم دوام پیدا نکرد. این‌ها حرکات خودجوشی بود که به دلیل فضاهای مناسب و گرفتاری‌های کمتر مردم ایجاد می‌شد. از طرفی اگر دانشگاهیان در مجالس اهل ذوق شرکت می‌کردند کسی آن‌ها را دعوت یا مجبور به شرکت در این برنامه‌ها نمی‌کرد، بلکه گرفتاری‌هایشان کم بود

و با کمال میل می‌آمدند. به یاد دارم در اواخر دهه هفتاد و اوایل دهه هشتاد که

تمام جلساتی که در مشهد رونق داشت به توصیه کسی ایجاد نشد و به توصیه کسی هم دوام پیدا نکرد. این‌ها حرکات خودجوشی بود که به دلیل فضاهای مناسب و گرفتاری‌های کمتر مردم ایجاد می‌شد

خودم محصل بودم، در جلسات ادبی مشهد که معمولاً در منزل اهل ذوق و شاعران پیش‌کسوت برگزار می‌شد، شرکت می‌کردم. قشرهای متنوعی به جلسات شعر می‌آمدند. مدیریت جلسه شعر اداره

پرواز شاعرانه مشهد - تهران

در گفت‌وگو با ۲ شاعر مشهدی درباره دلایل مهاجرت ادبی نویسندگان از مشهد مطرح شد

کشید

به گفته علیرضا جهانشاهی شاعر مشهدی، رفتن تعدادی از اربابان کلمه از خراسان و مهاجرت آن‌ها به پایتخت، تغییر انرژی ایستای آن‌ها بود. او می‌گوید: آن‌ها ناظرانی بودند که به منظره تبدیل شدند. افرادی همچون مهدی اخوان ثالث، دکتر شفیعی کدکنی و...، قطعاً از مفاخر خراسان هستند که به مشاهیر خراسان بدل گشتند اما صدایشان در تهران انتشار و دیده شدند.

به گفته شاعر «خوردن والیوم زیر آفتاب» در شهرهای دیگر به‌جز تهران، امکان تولید سکانس‌های بزرگ‌تر برای تبلیغات و صداها وجود ندارد. پایتخت صداها را تقویت می‌کند که آن هم به خاطر انباشتی امکانات در آنجاست. در این سال‌ها می‌شود باز هم به تهران مهاجرت نکرد، هر چند برای دیده‌شدن، مهاجرت به پایتخت ارجح است. او به این نکته هم اشاره می‌کند که در هیچ دوره‌ای، خاک خراسان با خروج مفاخرش بی‌بضاعت و کم بار نشده است. جهانشاهی می‌گوید: شهرت، مانند دانه درشت تسبیح است اما به معنی بی‌بضاعتی دانه‌های دیگر نیست. رنگ این دانه درشت از باقی

مجازاست چون امواج تهران و پایتخت آن را به قرمز بدل کرده و برای همین دیده‌نشدن دانه‌های دیگر در یک رشته نخ نیست. من فکر می‌کنم با خروج هنرمندان از مشهد این خاک باز هم دچار کم‌باری نمی‌شود.

به نظر او در خاک خراسان، افرادی را هم داشتیم که بسیار پیشرو بودند ولی مهاجرت نکردند و ماندند. چنانکه در دهه پنجاه محمدباقر کلاهی اهری بسیار پیشروتر از بزرگان مهاجر به تهران است. قاسم صنعوی هم همچنان در مشهد به فعالیت ادامه می‌دهد. در

دوره‌های اخیر هم نمی‌توان گفت رفتن شاعری مانند مرحوم رضا بروسان به تهران سبب دیده‌شدن او شد. اتفاقاً در زمان بازگشتش به مشهد بود که با بازنگری در اشعارش با مجموعه شعر «یک بسته سیگار در تبعید» جایزه برگزیده اولین دوره شعر خبرنگاران را دریافت کرد.

جهانشاهی براین باور است در خاک مشهد فرصت درنگ، مکث و رشد کردن وجود دارد. اما برای ثابت‌کردن خود باید سال‌ها زحمت کشید و این تلاش مضاعف باعث چیره‌دست شدن هنرمند در زمینه‌های مختلف می‌شود. او می‌گوید: این حسن، از سویی ضعف هم محسوب می‌شود. چون

طرح: جمال حاجی‌زاده، شیراز

ایده‌های نویی که می‌توانسته جریان‌ساز شود با نگاه‌های سخت‌گیرانه در شهرهایی غیر از تهران، پامیال می‌شود و آن‌ها که نوآوری دارند به گوشه‌ای رانده می‌شوند. او پررنگ‌شدن فضای مجازی را هم جایگزینی برای جلوگیری از صادرات فرهنگی به تهران نمی‌داند و نظرش این است: وقتی اثرت را در تهران ارائه می‌کنی و خودت هم حضور داری، از تو حمایت می‌شود. انتشارات تو را به جلو هل می‌دهد و در مراودات مویرگی تهران قرار می‌گیری.

● مهاجرت مشهدی‌ها به تهران همچنان اتفاق خواهد افتاد

روزنامه‌نگار مشهدی ساکن تهران، مهاجرت ادیبانی‌ها از شهرستان‌ها به تهران را فقط مخصوص مشهدی‌ها نمی‌داند. آرش شفاعی می‌گوید: مهاجرت از مشهد به تهران، در مقایسه با مهاجرت ادیبانی‌ها از شهرهای شمال و مرکز و غرب به پایتخت، شاید کمتر هم باشد. مرکزیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور با تهران گره خورده است و در هر صورت تازمانی که نسبت امکانات فرهنگی و اجتماعی در تهران نسبت به شهرهای دیگر و از جمله مشهد، بیشتر باشد پایتخت، جاذبه بیشتری برای مهاجرت دارد.